

Advies Hogeschool Leiden

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van het voorstel van de Hogeschool Leiden (hierna HL) dat het College van Bestuur met zijn brieven van 1 mei 2012 (kenmerk E 01-05-2012) en 22 juni 2012 (kenmerk 24201/PvM/LvdW/EVWdB) heeft toegezonden aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

De commissie heeft het voorstel van de HL beoordeeld aan de hand van het beoordelingskader dat de staatssecretaris van OCW heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die bij de hoofdlijnenakkoorden zijn betrokken.

De commissie heeft op 7 juni 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de HL. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de HL het voorstel toegelicht.

Profiel

De HL beschrijft haar profiel als volgt.

De HL is een regionaal georiënteerde hogeschool in het hart van de Randstad die in de afgelopen tien jaar een onstuimige groei heeft doorgemaakt. De komende jaren wordt ingezet op stabilisering van de omvang en op groei in kwaliteit. De opleidingen zijn ingedeeld in vijf sectoren: 'Educatie', 'Management & Bedrijf', 'Social Work & Toegepaste Psychologie', 'Techniek' en 'Gezondheidszorg'. De HL heeft het onderwijs vormgegeven vanuit een hogeschoolbrede onderwijsvisie met als motto: 'leren begint met persoonlijk contact'. De HL wil zich van de omliggende hogescholen onderscheiden door een accent op de kleinschaligheid. De afgelopen vier jaar heeft de HL sterk ingezet op de ontwikkeling van de onderzoeksfunctie, onder meer via het kwaliteitszorgsysteem en het verbeteren van de faciliteiten voor studenten en medewerkers. In het instellingsplan voor 2012-2016 noemt de HL de binding met de regio groot door samenwerking met partners op de lokale en regionale arbeidsmarkt. De HL is voornemens om een fusie aan te gaan met de Hogeschool Helicon.

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel als volgt.

Ambitie

De commissie constateert dat het voorstel streefwaarden bevat voor de verplichte indicatoren ten aanzien van *onderwijskwaliteit en studiesucces*. De HL streeft naar vermindering van de uitval van studenten in het eerste jaar, bij een gelijkblijvend bachelorrendement van 69%. Het switchpercentage onder studenten zal oplopen tot 8,5%. De HL geeft aan dit samenhangt met de onzekerheid die voortvloeit uit de effecten van de verschillende instroominstrumenten die voor en onder de poort worden ingezet. De inzet is ook om de studententevredenheid fors te verbeteren. Bovendien streeft de HL

naar een duidelijke afname van de relatief hoge indirecte kosten en een toename van de opleidingsgraad van docenten. Ook spant de HL zich in om aan de norm voor onderwijsintensiteit te voldoen. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende voornemens bevat ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces.

De commissie constateert met betrekking tot de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* dat de HL breed opgezette propedeusejaren wil ontwikkelen. Met de Universiteit Leiden wordt op diverse onderwijsgebieden samengewerkt, zoals inhoudelijk op de terreinen van rechten, toegepaste psychologie en de Academische Pabo. Vanaf 2013 zal de HL zich volledig concentreren op haar locatie in Leiden, nadat de HL-activiteiten in Rotterdam zullen zijn beëindigd en de Thomas More Pabo als zelfstandige hogeschool verder zal gaan. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende voornemens bevat ten aanzien van het onderwijsaanbod.

De commissie constateert met betrekking tot *onderzoek en valorisatie* dat het instellingsvoorstel sterk inzet op de drie bovengenoemde profileringsgebieden. Het profileringsgebied Gezondheidszorg kent een lectoraat Eigen Regie, waarbinnen drie lectoren actief zijn: 'Mensen met chronisch zieken', 'Antroposofische gezondheidszorg' en 'Fysiotherapie'. Het lectoraat Jeugd beslaat de thema's 'Jeugdzorg en Jeugdbeleid', 'Jeugdcriminaliteit', 'Jeugdcriminaliteit en licht verstandelijk beperkten', 'Ouderschap en Ouderbegeleiding' en 'Passend Onderwijs'. In het lectoraat Life Sciences zijn twee lectoren actief: 'Innovatieve Moleculaire Diagnostiek' en 'Biodiversiteit'. Het lectoraat heeft zich ontwikkeld tot een kenniscentrum, TOPlab genaamd, waarbinnen praktijkgericht onderzoek wordt verricht door studenten en docenten. Dit centrum heeft in maart 2011 zijn intrek genomen in het nieuwe gebouw van het BioPartner Center Leiden, de Accelerator. Vanuit deze plek in het Leiden Bio Science Park kan het kenniscentrum zich verder ontwikkelen als kennisknooppunt, waarbij (top)studenten, docenten en werkveld elkaar vinden en gebruik kunnen maken van elkaars expertise. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat ten aanzien van onderzoek en valorisatie.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, het onderwijsaanbod, onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel als merendeels ambitieus, en realiseerbaar.

Aansluiting

De commissie constateert met betrekking tot *zwaartepuntvorming* dat de HL vooral is gepositioneerd op het gebied van 'Life Sciences', 'Genomics' en 'Gezondheidszorg', waarbij sprake is van een stevige verankering binnen de lokale en regionale kennisinfrastructuur. Dit blijkt uit de werkrelaties en samenwerking met de Universiteit Leiden en ziekenhuizen, en de activiteiten in het Leidse Bio Science Park. Daarnaast is er een intensieve samenwerking met onderwijsinstellingen en andere publieke instellingen. De commissie constateert dat de HL sterk inzet op de verdere ontwikkeling van praktijkgericht onderzoek en de verwante kennisverspreiding zoals het aantal lectoraten gerelateerd aan nieuwe zwaartepunten en de RAAK-onderzoeksprojecten. De onderwijsactiviteiten met betrekking tot ondernemerschap en ondernemendheid, alsmede de verplichte praktijkgerichte afstudeeropdrachten geven blijk van de waarde die de HL hecht aan kennisverspreiding en benutting in de beroepspraktijk. De commissie concludeert dat de HL goed beleid voert ten aanzien van zwaartepuntvorming.

De aanvragen van de HL voor Centres of Expertise zijn door de commissie beoordeeld voor eventuele financiering vanuit het selectieve budget. Het betreft de volgende aanvragen:

- Het Centre of Expertise 'Genomics'. Dit Centre is alleen aangevraagd door de HL en moet een rol spelen in de samenwerking tussen zeer uiteenlopende partijen op het terrein van genomics, om daarmee een kruisbestuiving van ideeën en ontwikkelingen mogelijk te maken. Nieuwe toepassingen moeten worden

ontwikkeld en mensen worden op een hoog niveau opgeleid. Het Centre beoogt hiermee een bijdrage te leveren aan de ontwikkelingen op het terrein van genomics-technologieën, binnen de topsector Life Sciences & Health. De commissie beoordeelt deze aanvraag als positief (zie bijlage 3 voor haar motivatie).

- Het Centre of Expertise 'Jeugd'. Dit Centre is alleen aangevraagd door de HL. Het Centre focust op de bundeling van onderzoek en onderwijs aangaande jeugd vraagstukken op de grensvlakken van zorg, welzijn, onderwijs en justitie. Het Centre beoogt hiermee een bijdrage te leveren aan het thema jeugd, een actueel thema in het overheidsbeleid. De commissie beoordeelt deze aanvraag als onvoldoende (zie bijlage 3 voor haar motivatie).

De commissie adviseert om voor het positief beoordeelde Centre of Expertise in 2013 te laten beoordelen of er voldoende voortgang is geboekt ten aanzien van de uitwerking conform de voorwaarden in het beoordelingskader, en of er nieuwe activiteiten zijn ontplooid dan wel lopende activiteiten verder zijn gebracht. Continuering van financiering zou afhankelijk moeten zijn van voldoende voortgang ten aanzien van de uitwerking en van een duidelijk begin met de activiteiten. De commissie adviseert daarbij in elk geval de voorwaarden te hanteren die bij de uitwerking van de eerste ronde van de Centres of Expertise in 2011 zijn gebruikt. Zij zou nog wel willen bezien of de voorwaarden bijgesteld en/of aangescherpt moeten worden.

De commissie constateert met betrekking tot *onderwijsdifferentiatie* dat de HL een honoursprogramma voor haar studenten aanbiedt alsmede enkele driejarige trajecten voor vwo'ers. In de laboratoriumopleidingen in Leiden is, mede dankzij de HL, een doorlopende leerlijn ontwikkeld van mbo tot en met de Universiteit Leiden, een leerlijn die in de toekomst tot versnelde leerroutes moet kunnen leiden. Een verdere ontwikkeling van Associatie degree-opleidingen (Ad's) is vooralsnog niet aan de orde; de HL wil eerst meer ervaring opdoen met het huidige Ad-aanbod. De HL beoogt verschillende masteropleidingen op te zetten in de drie nieuwe profileringsgebieden 'Jeugd', 'Life sciences' en 'Gezondheidszorg'. De commissie concludeert dat de HL een goed beleid voert ten aanzien van onderwijsdifferentiatie.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat de HL met haar voorstel sterk inzet op onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming.

Uitvoerbaarheid

De commissie constateert met betrekking tot de uitvoerbaarheid van de voornemens dat de HL maatregelen beschrijft ten aanzien van kwaliteit en studiesucces; zij zal de maatregelen ter vermindering van uitval evalueren. Ten aanzien van switch van studenten wil de HL mogelijkheden en instrumenten rond instroom en het eerste jaar laten onderzoeken door haar lector Talentmanagement. Voor onderwijs noemt de HL diverse maatregelen in het instellingsplan. Op het gebied van onderzoek en valorisatie constateert de commissie dat de zwaartepuntvorming binnen de HL voortbouwt op bestaande activiteiten, alsmede op reeds bestaande werkrelaties met vele lokale zorginstellingen en kennisinstellingen. In algemene zin constateert de commissie echter dat de HL noch in haar voorstel noch in de aanvullende informatie de inzet van financiën, medewerkers of andere hulpbronnen concreet heeft gemaakt.

De commissie beoordeelt het instellingsvoorstel als merendeels uitvoerbaar.

Facultatieve indicatoren

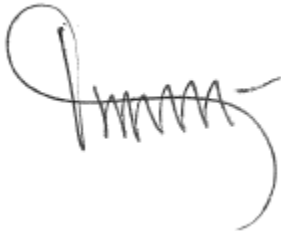
De commissie constateert dat de HL aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft onder andere de volgende indicator: 'Het oordeel van afgestudeerden over de aansluiting tussen opleiding en werk van 80% positief (2010) naar 84% positief in 2016' (p. 20).

Advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op grond van de beoordeling van het voorstel van de Hogeschool Leiden op basis van de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte, aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau en uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactor zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot het volgende advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van de Hogeschool Leiden als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.
2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat de Hogeschool Leiden in aanmerking dient te komen voor middelen uit het selectief budget. De commissie plaatst het voorstel van de Hogeschool Leiden in de categorie 'goed'.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(HBO1) Studiesucces: Uitval	36,5	33,2
(HBO2) Studiesucces: Switch	5,8	8,5
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	69,1	69,0
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	63,4	70,0
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	71	75
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	0	0
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	1,33	1,5

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.

Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(HBO1) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 24201/PvM/LvdW/EVWdB</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="17"/> pag ambitie: <input type="text" value="17"/></p>
(HBO2) Studiesucces: Switch	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijds bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na 1 jaar studie staat ingeschreven bij een andere studie bij dezelfde instelling</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 24201/PvM/LvdW/EVWdB</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="50"/> pag ambitie: <input type="text" value="18; brief"/></p>
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 24201/PvM/LvdW/EVWdB</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="19"/> pag ambitie: <input type="text" value="19"/></p>
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	<p>Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen</p> <p>Definitie RCHOO. Betreft studenttevredenheid op basis van het overall oordeel over de hogeschool zoals vermeld in de Keuzegids. Zie ook brief 24201/PvM/LvdW/EVWdB</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="20; brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="20; brief"/></p>

Indicator	Definitie
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel van de docenten (OP) met een master/PhD in het totaal aantal docenten (OP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 24201/PvM/LvdW/EVWdB</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="21"/> pag ambitie: <input type="text" value="21"/></p>
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p>Het aandeel van de voltijd bacheloropleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen (klokuur/week) in het eerste jaar.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 24201/PvM/LvdW/EVWdB</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="22"/> pag ambitie: <input type="text" value="22"/></p>
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	<p>De ratio OP/OOP (fte)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 24201/PvM/LvdW/EVWdB</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="23; brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="23; brief"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van de Hogeschool Leiden

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	3
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	4

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	3
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	$2 \times 4 = 8$
Uitvoerbaarheid	3
Totaalscore	14

Conclusie: Het voorstel valt in de categorie 'goed'.

De staatssecretaris van OCW (brief 26 april 2012) heeft de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget (SB):

4 – 11 punten	:	onvoldoende voorstellen
12 – 14 punten	:	goede voorstellen
15 – 17 punten	:	zeer goede voorstellen
18 – 20 punten	:	excellente voorstellen

- De commissie beoordeelt de aanvraag voor het Centre of Expertise 'Genomics' als positief.
- De commissie beoordeelt de aanvraag voor het Centre of Expertise 'Jeugd' als onvoldoende.

Bijlage 3: Beoordeling aanvragen Centres of Expertise

De aanvragen van de HL voor Centres of Expertise zijn door de commissie beoordeeld voor eventuele financiering vanuit het selectieve budget. Het betreft de aanvragen voor:

- Het Centre of Expertise 'Genomics'.
- Het Centre of Expertise 'Jeugd'.

De commissie heeft (conform het *besluit experiment prestatiebekostiging HO*) beoordeeld of het met de aanvraag beoogde Centre of Expertise aan de volgende twee voorwaarden voldoet: (1) Het Centre past in het profiel van de instelling(en); het gaat om integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek, gebaseerd op de (economische) zwaartepunten in de regio. (2) Er is sprake van cofinanciering en publiek-private samenwerking (bij zorg en onderwijs is cofinanciering geen harde voorwaarde, maar wel een pré). Een deel van de uitwerking (zoals de begroting) kan in 2013 plaatsvinden, zolang het voorstel aannemelijk maakt dat in dat jaar aan de voorwaarden kan worden voldaan. In dit licht overweegt de commissie ten aanzien van de twee voorwaarden het volgende.

Centre of Expertise 'Genomics'

Het Centre of Expertise 'Genomics' is aangevraagd door de HL en heeft als ambitie om een rol te spelen in de samenwerking tussen zeer uiteenlopende partijen op het terrein van genomics, om daarmee een kruisbestuiving van ideeën en ontwikkelingen mogelijk te maken. Nieuwe toepassingen moeten worden ontwikkeld en mensen worden op een hoog niveau opgeleid. Het Centre beoogt hiermee een bijdrage te leveren de ontwikkelingen op het terrein van genomics-technologieën, binnen de topsector Life sciences & health.

Het beoogde Centre past in het profiel van de hogeschool. Het voorstel bouwt voort op het track record van de regio Leiden (onder meer via het zwaartepunt in het BioScience Park). Zo zijn er al bestaande relatiepatronen via lectoraten voor moleculaire diagnostiek en moleculaire biodiversiteit. Het is duidelijk dat integrale zwaartepuntvorming rond onderzoek en onderwijs het uitgangspunt is. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat aan de eerste voorwaarde kan worden voldaan.

Via het Bioscience Park worden bestaande contacten betrokken. Via het lectoraat Life sciences zijn al diverse partners concreet betrokken; daarnaast worden andere partners betrokken via de topsector Life Sciences & Health met de Roadmap Enabling Technologies. De inbedding in de onderwijsketen is goed onderbouwd alsmede de relevantie voor de regio. Het is tevens een ontwikkeling die al meerdere jaren gaande is, onder meer gezien het ingediende business plan voor een Centre in 2010. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat aan de tweede voorwaarde kan worden voldaan.

Gezien bovenstaande conclusies oordeelt de commissie positief over de aanvraag voor het beoogde Centre of Expertise.

Centre of Expertise 'Jeugd'

Het Centre of Expertise 'Jeugd' is aangevraagd door de HL. Het Centre focust op de bundeling van onderzoek en onderwijs over jeugd op de grensvlakken van zorg, welzijn, onderwijs en justitie. Het Centre beoogt hiermee een bijdrage te leveren aan het thema jeugd, een doorlopend thema in het overheidsbeleid.

Het beoogde Centre past goed in het profiel van de hogeschool. Met haar sociaal agogische, educatieve en zorgopleidingen, lectoren en praktijkonderzoek richt zij zich al langere tijd op het thema en werkt samen met de beroepspraktijk, waar zij professionals voor opleidt. Lectoraten vormen het vertrekpunt van het voorstel. Hoewel er een track

record is met een aantal relevante (met name op onderwijs gerichte) activiteiten, blijkt uit het voorstel onvoldoende op welke wijze het is gebaseerd op en bijdraagt aan een regionaal zwaartepunt. De commissie concludeert dat het voorstel onvoldoende aannemelijk maakt dat aan de eerste voorwaarde kan worden voldaan.

Het Centre bouwt voort op de sterke relatie met het werkveld. Het Centre wordt opgebouwd en gevormd rond onderzoeks- en ontwikkelvragen. Er is al praktijkgericht onderzoek en een bestaande verbinding met kennispartners en tussen werkveld en lectoraten. Ook zijn er samenwerkingsverbanden met jeugdzorg in de regio. Daarnaast wordt een duidelijk beeld gegeven van het concept van het Centre, de organisatieopzet en de wijze waarop de onderwijs(inhoud) wordt ingebed in het Centre. Uit de aanvullingen op het oorspronkelijke voorstel blijkt dat er al intentieverklaringen zijn. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat aan de tweede voorwaarde kan worden voldaan.

Gezien bovenstaande conclusies beoordeelt de commissie de aanvraag voor het beoogde Centre of Expertise als onvoldoende.